

Observatörens roll i sin egen jagvärld:

Jagets utvecklingsstadier i spänningsfältet mellan individualism och social kompetens

Detta är den femte av våra sex kortkonferenser, där vi på olika sätt arbetat med en förståelse av jagets utveckling och uppgifter. Vi började med de två språken vi måste lära oss, naturvetenskapens och Mikael's språk. Därefter har vi sett på vad det levande i naturen lär oss om att inte glömma bort att betraktaren är en del av just det fenomen han iakttar. Vi har sedan behandlat evolutionen, det fysiska uttrycket för människans utveckling på jorden, som visar att livets mest tydliga kännetecken är idel inneboende avsikter och strävan mot autonomi. Vi har sedan sett på vad den lilla kvantvärlden gör observatören uppmärksam på vad gäller skapelsens komplexitet.

Denna konferens går vidare med kraven som ställs på iakttagaren i sin egen jagvärld, en värld som naturligtvis står oss mycket nära, och som samtidigt på många sätt är annorlunda än den värld vi hittills bekantat oss med. Michaela Glöckler, den tidigare ledaren för den medicinska sektionen vid Goetheanum kommer att vara huvudtalare vid denna konferens.

Vi börjar på fredag kväll med att skärskåda jagets utveckling mellan självakttagelse, individualitet och social kompetens. På lördagen fortsätter vi med frågan hur vi kan leva i en kultur som inte erkänner jagets (subjektets) realitet? Vidare tar vi upp frågan om vad intelligens egentligen är. Steiner har talat om intelligens som förmågan att se relationer och konstellationer. Hur kan vi förstå detta spännande yttrande?

Fredagen 28 september

19.00- 21.00 Kort introduktion till programserien (Daniel Håkanson), därefter:
Jaget mellan individualism och social kompetens (Michaela Glöckler)

Lördagen 29 september

- 10.00 **Varför har vår kultur så svårt att erkänna jagets/subjektets existens?** (Inledning Michaela Glöckler, därefter samtal)
- 12.00 Paus
- 13.30 Eurytmi (Regula Nilo)
- 14.00 **Intelligensen och skapande ut ur intet.** Inledning Michaela Glöckler, därefter samtal.
- 15.00 Kaffepaus
- 15.30 Avslutande samtal. Vilka frågor vill vi gå vidare med?
- 17.00 Mötet avslutas

Vi vill också fästa uppmärksamhet på att Michaela Glöckler kommer att hålla ett föredrag om **AI – artificiell intelligens** i Stockholmskretsens lokaler på Hagagatan 14 i Stockholm söndagen den 30 september kl 18.

**28-29
sep**

**Kortkonferens
nr 5 av 6**

**Kulturhuset
i Ytterjärna**

Praktiska upplysningar:

Språk: Engelska!
Frågor och synpunkter kan sägas på svenska.

Mötet inkl kaffe är fritt för medlemmar.
Övriga 200 kr.
Lunchmöjlighet finns i Kulturhuset och i Matbygget.
Övernattning kan ordnas genom Kulturhuset.

Hjärtligt välkomna!

För styrelsen
Daniel Håkanson

 Antroposofiska
Sällskapet

www.antroposofi.nu
kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 20

Observatörens roll i den fysiska världen – med exempel från kvantfysiken

Vi har nu kommit fram till den fjärde av våra sex kortkonferenser, där vi på olika sätt arbetar med en förståelse av jagets utveckling och uppgifter. Vi började med de två språken vi måste lära oss, naturvetenskapens och Mikael's språk. Därefter har vi sett på vad det levande i naturen lär oss om att inte glömma bort att betraktaren är en del av just det fenomen han iakttar. Vi har sedan behandlat evolutionen, det fysiska uttrycket för människans utveckling på jorden, som visar att livets mest tydliga kännetecken är idel inneboende avsikter och strävan mot autonomi.

Denna konferens går vidare med iakttagaren som en oundgänglig del av det fenomen man vill iaktta. Detta visar sig tydligast i den fysiska världen, särskilt i den mycket lilla världen, kvantfysikens värld. Johannes Kühl, ledare för den naturvetenskapliga sektionen vid Goetheanum bidrar med exempel här.

I detta mikrokosmos, som ligger till grund för den newtonska fysikens makrokosmos, visar sig fenomen, som inte är så lätta att märka i den klassiska fysiken. Förutom att experimenten visar på att observatörens handlingar alltid påverkar förloppen, finner vi här överraskande fenomen som samtidighet och sammanflätning (entanglement), samt komplementaritet (att kvantfenomen har en dualitet, beroende av mätmetod visar de sig som antingen våg eller som partikel). Vi har osäkerheten – vi kan inte lokalisera ett kvantum exakt, bara med en viss sannolikhet. För att nu nämna några kända exempel.

Allt detta pekar på att den fysiska världens egenskaper är långt mer komplexa än vi tidigare trodde i den klassiska fysiken, eller på att en annan värld än den fysiska genomstrålar denna fysiska värld och blir särskilt synlig i dess gränsområden. Oavsett detta, blir resultatet – skall du verkligen förstå vad som sker – och inte bara registrera det och stoppa det i «garderober» – så måste du förändra dig själv och ditt tänkande. Vetenskapen verkar uppfostrande på forskaren, inte bara indirekt avseende forskningens instrument och metoder, men också direkt, avseende forskaren själv och hans sätt att tänka.

I nästa konferens går vi vidare från detta behov av inre utveckling hos forskaren till att gälla oss alla – hur finner vi fruktbara strukturer avseende självakttagelse, forskning över oss själva?

Fredagen 18 maj

19.00 – 21.00 Kort introduktion till programserien (Daniel Håkanson), därefter: *Observatörens roll*. (Johannes Kühl)

Lördagen 19 maj

10.00 *Nyckelpunkter i framväxten av den nya fysiken* (Johannes Kühl)

Inledning och samtal till temat

12.00 Paus

13.30 Eurytmi (Regula Nilo)

14.00 Inledningar och samtal till temat

15.00 Kaffepaus

15.30 Avslutande samtal

17.00 Mötet avslutas

Kortkonferens
nr 4 av 6

Kulturhuset
i Ytterjärna

18-19 maj

Praktiska upplysningar:

**OBS Konferensen
hålls på engelska!**

Frågor och synpunkter
kan framföras på
svenska.

Mötet inkl kaffe är fritt
för medlemmar.

Övriga 200 kr.

Lunchmöjlighet finns i
Kulturhuset och i
Matbygget.

Övernattning kan
ordnas genom
Kulturhuset.

Hjärtligt välkomna!

För styrelsen
Daniel Håkanson

Datum för alla sex
kortkonferenser:
del 1 29-30 sep
del 2 1-2 dec
del 3 23-24 feb
del 4 18-19 maj
del 5 Mikaeli hösten
2018, med Michaela
Glöckler
del 6 senhösten 2018

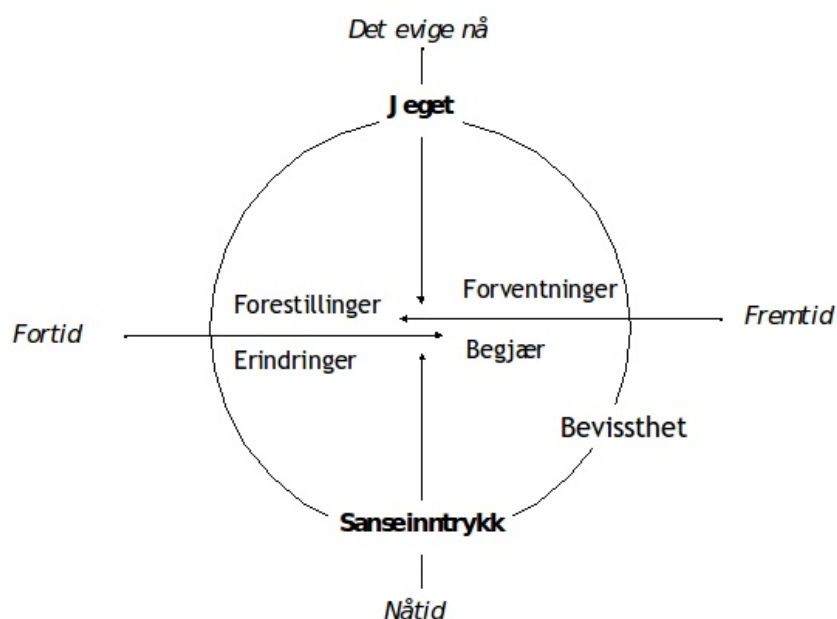
Antroposofiska
Sällskapet

www.antroposofi.nu
kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 20

Evolutionen och tidens gåta –

Vi har nu kommit fram till den tredje av våra sex kortkonferenser, där vi på olika sätt arbetar med en förståelse av jagets utveckling och uppgifter. Vi började med de två språken vi måste lära oss, naturvetenskapens och Mikael's språk. Därefter har vi sett på vad det levande i naturen lär oss om att inte glömma betraktarens roll för varje fenomen vi iakttar. Vi kommer nu till det fysiska uttrycket för människans utveckling på jorden. 18 – 19 maj går vi sedan vidare med observatörens roll i det fysiska, ut ur erfarenheter från kvantfysiken, med Johannes Kühl, ledare för den naturvetenskapliga sektionen vid Goetheanum.

I ett föredrag den 4.11.1910 beskriver Rudolf Steiner hur vårt medvetande konstitueras av det han kallar *"tidens dobbelström"* – en *eterisk* ström från det förflutna mot framtiden, och en *astral* ström från framtiden mot det förgångna. Samtidigt skisserar han också två impulser, som så att säga verkar in lodrätt på denna tidens dubbelström: Nedifrån (från den fysiska världen) sinnesintrycken och ovanifrån (från det *andliga*) jagets impuls. Tillsammans får vi bilden av ett tidskors, och kan nu se hur vårt medvetande – sett ur detta perspektiv – formas av fyra impulser, relaterat till tidens fyra aspekter: *Förflutet, framtid, nutid, och det eviga eller tidlösa.*

Medvetandet och tidens fyra aspekter

23-24 feb

Kortkonferens
nr 3 av 6

Kulturhuset
i Ytterjärna

Praktiska upplysningar:

Mötet inkl kaffe är fritt för medlemmar.
Övriga 200 kr.
Lunchmöjlighet finns i Kulturhuset och i Matbygget.
Övernattning kan ordnas genom Kulturhuset.

Hjärtligt välkomna!

För styrelsen
Daniel Håkanson

Antroposofiska
Sällskapet

www.antroposofi.nu
kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 20

forts >>

Det skulle gå över 100 år före någon såg en relevans mellan denna tematik och evolutionen. Men 2012 utgav Christoph Hueck – nu professor i biologi – boken *Evolution im Dobbelstrom der Zeit*, där han visar hur också evolutionen konstitueras utifrån fyra impulser, som verkar från det förflutna och framtiden, från den aktuella nutiden, och från det tidlösa. Genom att ta utgångspunkten i *tidskorset* kan man teckna en mer helhetlig bild av evolutionens källor. I detta ljus måste den evolutionslära Charles Darwin gav upphov till uppfattas som *ofullständig*, snarare än som felaktig, genom att Darwin bara hade blick för två av tidens fyra aspekter.

Biologen og filosofen Trond Skaftnesmo utgav i 2017 boken *Evolusjonens kilder*, där han behandlar denna tematik, genom att han följer de spår Steiner og Hueck (och många med dem) har gått. När vi behandlar evolutionens gåtor utifrån detta perspektiv, kan vi inse hur motsatta processer – som *spesialisering* (att anpassa sig till miljön) och *autonomi* (att frigöra sig från miljön) – båda hör med till bilden. Vi ser också hur *neoteni* eller fetalisering (att bevara barnsliga drag) och utvecklingen av *den trefaldiga organismen* fogar sig in i helhetsbilden.

I två föredrag kommer Trond Skaftnesmo att skissera denna tematik och visa på hur en ny helhetsbild av evolutionen kan utvecklas utifrån tidskorsets perspektiv.

Fredagen 23 februari

19.00 – 21.00 Kort introduktion till programserien (Daniel Håkanson), därefter: Evolutionen och tidens gåta. (Trond Skaftnesmo)

Lördagen 24 februari

10.00 Evolutionen och tidens gåta, forts. (Trond Skaftnesmo) Inledning och samtal till temat

12.00 Paus

13.30 Eurytmi (Regula Nilo)

14.00 Inledningar och samtal till temat

15.00 Kaffepaus

15.30 Avslutande samtal

17.00 Mötet avslutas

Iakttagaren i naturen

Naturvetenskapen lär mänskligheten objektivitet, att skilja på subjektivt godtycke och vad som faktiskt äger rum i det vi iakttar. Priset för denna fostran till nykterhet är en viss distans mellan mig som iakttar och det jag iakttar. Kan jag komma till en liknande objektivitet avseende mig själv som iakttagare? Detta blir en allt viktigare fråga. I kvantfysiken blir det avgörande för att komma till en djupare förståelse av de fenomen vi möter, eftersom vi ser att iakttagaren är en påverkande del av det fenomen som studeras. Det samma visar Goethe på i sina studier av det levande. Historiskt skulle man kunna säga att mänskligheten genomgår en utveckling från en *naiv monism*, där allt hänger ihop, knutet till mig – ett förhållningssätt vi minns från vår barndom, till en kylig och nykter *dualism* – vi blir vuxna, med en distans till den omvärld vi iakttar. Kan vi komma tillbaka på ett nytt sätt till en *spirituell monism*, där vi inkluderar oss själva i det vi iakttar – vi är ju alltid en del av världen? I inbjudan till vår första kortkonferens talade vi om de två nödvändiga sätten att tänka, som Steiner beskriver i Antroposofiska ledsatser (Mänsklighetens framtid och Mikaels verksamhet) - det naturvetenskapligt disciplinerade och det mikaelsk/kristna. Vi citerade ett uttalande av Steiner i *Die Sendung Michaels* om detta sistnämnda tänkesätt: "att lära sig ta emot det själsliga i naturen genom sinnesåskådningen". Han ser det som "det moderna Kristusförhållandet till naturen".

Alla är hjärtligen inbjudna till en kortkonferens i Järna, där vi med inlägg, samtal och konstnärliga övningar arbetar med detta tema. Denna kortkonferens är den andra av sex planlagda. Följande konferens äger rum 23 – 25 februari 2018 till tematiken – *Evolutionen och tidens gåta med Trond Skaftnesmo*. Tanken är att vi håller två konferenser varje termin, med den gemensamma nämnaren – Antroposofin som en väg till en kunskap om jaget i världen.

Fredagen 1 december

19.00 – 21.00 Kort introduktion till programserien (Daniel Håkanson).
Därefter: Kan vi upptäcka det levande i naturen? (Thomas Lüthi) Inledningar till samtal.

Lördagen 2 december

10.00 Iakttagarens roll – övningar och reflektioner. (Thomas Lüthi) Inledning till samtal.

12.00 Paus

13.30 Eurytmi (Regula Nilo)

14.00 Objektiviteten och det själsliga i naturen. Konstnärligt arbete (Helena Wätte)

15.00 Kaffepaus

15.30 Avslutande samtal i plenum (Alla)

17.00 Mötet avslutas

Bakgrundslitteratur: R. Steiner, Antroposofiska ledsatser, två avsnitt:

- a) Mänsklighetens framtid och Mikaels verksamhet, inkl ledsatser 112 – 114
- b) Människans frihet och Mikaels tidsålder, inkl ledsatser 162 -164

1-2 dec

Kortkonferens
nr 2 av 6

Kulturhuset
i Ytterjärna

Praktiska upplysningar:

Mötet inkl kaffe är fritt för medlemmar.
Övriga 200 kr.
Lunchmöjlighet finns i Kulturhuset och i Matbygget.
Övernattning kan ordnas genom Kulturhuset.

Hjärtligt välkomna!

För styrelsen
Daniel Håkanson

Antroposofiska
Sällskapet

www.antroposofi.nu
kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 80

Antroposofins två språk:

Mikaels och naturvetenskapens språk som mänsklig-hetens uppfostrare

"Antroposofin kan rätt uppskatta vad det naturvetenskapliga tänkesättet alltsedan fyra eller fem århundraden lärt sig att säga om världen. Men förutom detta språk talar den också ett annat språk om människans väsen och utveckling och om kosmos tillblivelse – antroposofin vill tala Kristus-Mikael-språket."

Ur: Rudolf Steiner, Antroposofiska ledsatser, Mänsklighetens framtid och Mikaels verksamhet.

Rudolf Steiner talar här om att antroposofin talar två språk. Båda är viktiga, för att antroposofin ska vara sig själv och uppfylla sin uppgift. De två språken kompletterar varandra, förmodligen just för att de är olika. Kan vi försöka förstå dessa språk lite bättre? Kanske kan det hjälpa oss att bättre förstå antroposofin, Mikael – och oss själva?

Nyttan för oss med naturvetenskapen som övningsmetod är väl uppenbar – den lär oss att lämna subjektivt godtycke. Det andra språket Steiner talar om är kanske svårare att komma åt omedelbart, men en hjälp kan vara följande citat av honom i Die Sendung Michaels: "att lära sig ta emot det själsliga i naturen genom sinnesåskådningen". Han ser det som "det moderna Kristusförhållandet till naturen".

Alla är hjärtligen inbjudna till en kortkonferens i Järna, där vi med inlägg, samtal och konstnärliga övningar arbetar med detta tema. Denna kortkonferens är den första av sex planlagda. Följande gång äger rum 1 – 2 december med tematiken - lakttagarens roll i naturen. Tanken är att vi håller två konferenser varje termin, med den gemensamma nämnaren – Antroposofin som en väg till en kunskap om jaget i världen.

Fredagen 29 september

19.00 – 21.00 Naturvetenskapen och Kristus-Mikael-språket som mänsklighetens uppfostrare.

Inledningar med samtal. (Daniel Håkanson, Lars Kjellenberg)

Lördagen 30 september

10.00 Varat och bildvarat. Befrielsen från kosmos. Inledningar och samtal till temat (Daniel Håkanson, Janne Silvasti)

12.00 Paus

13.30 Eurytmi (Regula Nilo)

14.00 Olika exempel på hur språken talar i våra liv. Inledningar och samtal till temat (Tomas Andersson mfl.)

15.00 Kaffepaus

15.30 Avslutande samtal i plenum (Alla)

17.00 Mötet avslutas

Bakgrundslitteratur: R. Steiner, Antroposofiska ledsatser, två avsnitt:

a) Mänsklighetens framtid och Mikaels verksamhet, inkl ledsatser 112 – 114

b) Människans frihet och Mikaels tidsålder, inkl ledsatser 162 -164

**29-30
sept
Mikaeli**

**Kortkonferens
nr 1 av 6**

**Kulturhuset
i Ytterjärna**

Praktiska upplysningar:

Mötet inkl kaffe är fritt för medlemmar.

Övriga 200 kr.

Lunchmöjlighet finns i Kulturhuset och i Matbygget.

Övernattning kan ordnas genom Kulturhuset.

Hjärtligt välkomna!

För styrelsen
Daniel Håkanson

Antroposofiska
Sällskapet

www.antroposofi.nu
kontakt@antroposofi.nu
08-554 302 20